Чебоксарская Ц. Б. им. Горького

Пётем тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

1937 ДЕКАБЁР 29 ЙУНКУН 299 (4811)-мӗш №

ЧĂВАШ КОММУНĔ

19-мӗш çул тухать • ПСК(б)П Чăваш Обкомӗпе Тӗпӗçтăвкомӗн хаçачӗ • Пӗр №-рӗ 10 пус.

РЕДАКЦИПЕ КАНТУР АДРЕСӖ:
Город Чебоксары,
ул. Володарского, 5, Дом Печати
ТЕЛЕФОНСЕМ: Редакторăн 0—67
Ред. заместительӗн 0—88
Редакци секретарӗн 4—40
Дежурнăйăн 6—23

Стахановла рекордсен сталинла уйăхлăхне болшевикла хатĕрленсе иртерер

Мускав стахановецĕсем чĕнсе каланине пысăк кăмăлпа йышăнаççĕ

Мускав тата Мускав облаçĕнчи стахановецсем 1938 çулхи январь уйăхĕнче стахановла рекордсен сталинла уйăхлăхĕнче тума чĕнсе каланине пур предприятисенче те пысăк хăвăрлăхпа кĕтсе илеççĕ. Ку чĕнĕве çуттеларса йышăнас ыйтупа декабрĕн 27-мĕшĕнче Шупашкарти стахановецсен çĕнĕ пуçлă иртĕрĕ. Çĕнĕ промышленнăй предприятисенчи, промысла ертелевни тата суту-илу организацийĕнчи стахановецсем 300 сын ытла пухăнăç.

Шупашкарти предприятисем Аслă Совет çулăмăр умĕн пуçса çитнĕ стахановла рекордсен сталинла вунăкунлăхĕнче мĕнле ĕçленнине тата Мускавпа Мускав облаçĕнчи стахановецсем чĕнсе каланин синчен Чăваш обкомĕпе (б)Партин хула комитет секретарĕ Смирнов пуçтарăнакансене ăнлантарса панă хыççăн предприятисен ĕçĕпе ситуацийĕсене палăртрĕç.

Шупашкарти предприятисенчен чылайăшĕсем сталинла вунăкунлăх тапхăрĕнче пысăк ĕçсемсем тунăç. Спирт заводĕ, металлазавоç, Ленин ячĕпе тăрăкан, Пекарь ертелевни, т. ыт. те пуянкунлăха хутшăнса ĕçлесе суйăлăкри плана пĕтăшшинчех пухтарĕç. Стахановецсем пысăк та паха тĕслĕхсем кăтартарĕç. Стройтрестăн рабочи Метелков йăтăнăç юрăпăна 466 процент, плотник Соловйов 252 процент тухтарнă. Çавăн пекех спирт заводĕнчи Иегайева пĕртте пырăкан бригадăна 160 процент юрăпăса кĕртнĕ. Лайăх тĕслĕхсем пăрăкан рабочисем пур предприятисенче те пур.

Ăнăçлă предприятисенчи руководительсем, предприятисенчи партине профсоюзăн организацийĕсем стахановла йăхăмăн сĕнĕве çĕкленӳне пуçарса, ĕçĕлтаса пăхса-тĕрĕслĕхпа кĕтсе илеççĕ. Çавăнпа та çĕнĕ стахановецсем чĕнсе каланине цĕрĕçĕн кĕрĕлĕ пек кĕрешӳпе пуçласа, уйăрăм стахайновецсен ĕçĕвĕсем анлăн сарăлма пултăрăймăр. Макарон фабрикĕнче, цирĕк заводĕнче уйăрăм стахановецсен опытне пур çĕртте те сарас-тĕлĕк пек чăтăм çук начар ĕçлеççĕ. Ытти предприятисенче те стахановецсен опычĕпе пĕтĕм рабочисене вĕрентесе ĕçе кирлĕ çынăр стахановла йăхăма вăйлатасах пынăрăна тартмăн. Çавăнпа йăхăм уйăрăмăнах суту-илу ĕçĕпе начар сарăлса пыракан Ленин ячĕпе тăрăкан организацисем хăйсен тавăрăнăçĕсене кайăлла-кайăлла ĕçлеççĕ. Ăна пăхсан, хăшĕ-пĕри организацисем хăйсен тавăрăнăçĕсене ăнлантарса панă пек туйăнмаççĕ. Суту-илу организацийĕн руководителĕ Подкасов ситменлех, кирлĕ пек пулăшса тăрăнмасăр, çĕнĕ

Хаçат-журнал сарас ёçе аван йёркеленё

Вăрнар районёнчи парти райкомёнче Сойуэпичетре ёçлекен йулташсем ничет сарас ёçён задачисене йăнаса илсе, çак йёнёпе çине тăрсах ёçлеме тытăннă. Парти райкомёне Сойуэпичет 1938 çулшăн хаçат-журнал сарассине декабёр уйăхёнче районри йур почтайёнсем те пухса икё хут каçнăилу тăсатма иртернё.

Почтайёнсем канашлусенче хăйсем ёçлекен йалсенчи каши колхозникпе йединоличник хуçалăхне 1938 çулта хаçат-журналла тăвассишён ёçлес задачă партий Вăл задачăна районри чылай почтайёнсем пурăçа кёртнё, те ёнтё. Республикăри Сойуэпичет панă планă тăрăх, районри Сойуэпичетён 1938 çулхи 1-мёш кварталта 60 пин тенкёлёх тёрлёрен хаçат-журнал сармала пуланă, пулсан, декабрён 26-мёшне 66 пин тенкёлёх çитнё. Колхозникпе йединоличниксем уйрăмăнах «Чăваш Коммуне», «Красная Чувашия» тата «Колхозник йалавё» хаçатсемпе журналсем сырăнаççё.

Хаçат-журнал тарăсенче Уравăшри почтайёнсем, Иванова йулташ, хăйсен ёçёнче партине совет организацисемне тачă сыхăнса ёçленине 1938 çулхи 1-мёш кварталăн 21 20 тенкёлёх тёрлёрен хаçат-журнал сарнă (планна 1000 тенкёлёх сармала пулнă). Çапла вара Иванова йулташ ёçлекен йалсенчи кашни 2 киле 3-шер екземпляр хаçат-журнал тивет.

Утăр йалёнчи Иаковлев почтайён он лайăх ёçне те асăрхамасăр хăвармала мар. Вăл Вăрнар почтине ирхине 4 сехетре çитсе 8—9 сехет тёнлене йала çитсе подписчиксене салата парат.

Фольфонг завочен кантурёнче ёçлекен Филиппов В., хăй ирекёпе ёçлесе, рабочисене служăщисем хушшинче 3000 тенкёлёх хаçат-журнал сарнă.

Хаçат-журнал сарас тăвăна тёлёнёй аннăнса илтёмён почтайёнсем те пур-ха Вăрнар районёнче.

Мăн Йăвăшри Вишневский почтайёнти 1938 çулшăн хаçат-журнал сарас тёлёпне начар ёçлесе пырат. 1938 çулхи 1-мёш кварталăн Сойуэпичет планёпе унăн 5 пин тенкёлёх хаçат-журнал сармала пулнă ридан, вăл декабрён 26-мёшне мён пурё те 1500 тенкёлёх çеç сарнă. Хаçат-журналсене подписчиксем патне вăхăтра çитер-мест, тепёр чух палламан çынсем чен те парса йăнисем пулнă. Акă, Мăн Йăвăш йалёнчи Леонтиев В. йулташ «Чăваш Коммуне» хаçата сырăннă пулнă. Сырăнна хаçата Семёнов почтайён та йăпах ёçлет. Вăл 1938 çулхи 1-мёш кварталăн 362 тенкёлёх кăна сарнă. Хаçат журналсене сырусене вулесме вăл час-часах амăшне хушăт. Матвейев подписчика «Чăваш Коммуне» хаçат вырăнне «Крестьянская газета» парса тăнă.

Комсомол райкомёнче ёçлекен работниксенчи никăшё те Чăваш Республикёнче тухакан хаçат журналсене сырăнса илмеççё. Райком секретаре Павлов енё центрти хаçатсене ёçе пулатăп, вырăнта тухакан хаçатсене пулаçа парма манăн вăхăт та çук', тет.

Сойуэпичетён малашнеки задачи-нăй—пур почтайёнсене те ёçлёк ёçлекен туса, хаçат-журналсене подписчиксем патне вăхăтра çитерессишён тăрăшса ёçлемалле тăвас пулать. Сак ёçе пётём общественникăша хутшăнăçа, кашни колхозникех, йединоличникех пёр екземпляртан кăна мар хаçат журналла тăвассишён тата хытăрах ёçлемалле.

Мих. Иаковлев.

Иккёмёш колхоз театрён ёçёсем

Патăрйел районёнчи иккёмёш колхоз театрё, кăçалхи сезонра хăйён ёçне иртнё сулăсиченех лайăхрах туса пырат. Сезон пуçланнăранпа, икё уйăх хушшинче Шămăршă, Патăрйел, Йелчёк тата Турхан районёнчи колхозсенче 19 постановка пама ёлкёрчё. Постановкăсене мён пурё 6 пин çын ытла курнă.

Спектакльсене концертсене колхозниксемпе колхозницăсем ăнăç кăмăлпа йышăнаççё. Малалла тата та лайăхрах ёçлеме пулăшакан наха сенçсем параççё.

Колхозниксен культурăлăхё хăрт ёçсе пырат. Вёсём постановкăсене хаклама пёлеççё. Классисен йăнисене лартса пама йыпăççё.

— Пире Островскин, Шиллер, Шекспир сырна йăнисене лартса парар,— тесçё. Çавăн пекех Сталинла талăхăрти тёсёвăнăçăла тата пуйăн пурнăçа катартса пăракан йăнисем пирён те ыйтăва çивёчён лартаççё. Писательсем ку тёлёпне тыçлён, тăрăшса ёçлени кирлё. Халăх ыйтать, пирён вёсем ыйтăкан йăнисене памала.

Иккёмёш колхоз театрё, колхозникеем ыйтнине пурнăçа кёртес майпа, халё классикăна йăнисене хатёрлеме тытăнчё. Ситё вăтăсенче Островскин «Не было ни гроша, да вдруг алтын» йăсенне лартса пама тытăнать пăр.

Артист Т. Соловйов.

Ёçе аван йёркеленипе

КЛЁК. Сёмёрткассинче тёрё тёрлекен çитёл организацилленёпенне тăвата çул çитет ёнтё. Тăвата çул хушшинче çитёл чылай ёçре. Халё ертелре 140 çынлен шутланат. Весем пурте пёр-пёринне ăмăртса ёçлеççё. П. Иванова, К. Александрова, А. Куçмина, Филиппов тата ыт. те нормана ытлашшинех тулăçа пырăççё. Ертелти ёçе аван йёркеленипе çитёл 1937 çулти плана 115 процент тултарчё.

Н. Йуçташев.

Ёлёкхи чăвашсем пупсемпе хирёçни

Чăвашсем христос тённе йышăнмасёр нумай хирёççе пупсемпе çапăçса пурăнна. Вăл хирёçӳ янăçиччёмёш ёмёртен пуçласа вунтăхăрёмёш ёмёрён вёçне çитичченпе çапласа тăсăлнă.

1722 çулти июлён 11-мёшёнче Сенат Иетёрне уйесёнчи чăвашсене—христос тённе кёрессен кулланăйна хырçăсенчен хăтарма вицё çуллăха çготă паратпăр тесе пёлтернё (Рос. Имп. Сак. пухăн, т. 6, стр. 936, ст. 4048). Чăвашсене кун пек указсем те тённе кёме турттман. Вёсем: епёр „турă шывпе" саптарма каймастпăр, мёнпён тесен пайан апат çинё, тесе хирёçнё вёсем.

„Турă шывпе" саптарма каймăн чăвашсене часах суд аллине панă. Акă 1898 çулта Шупашкар уйесёнчи суд Куславкка районёнчи Йелчёк приходне кёрекен йалсенчи тёнрен пăрăнакан çынсене чён пушăна 10-шар хут çаптарăлма тата (Шупашкар. суд. 291-мёш ёç, 73 ç.).

1831 çулта Çёрпӳ уйесёнчи 2-мёш Степанова йалёнчи Кондрати Иефремова унăн аннăшне тата вăтăсене те, ерне кун ёçлеме ёçлёнё, „праçник кунё—ернекун ёçлесен çын тырпула пăр çапат" тесе, 1775 ç. апрелён 28 мёшёнчи указ тăрăх, канăçлăхпа лăпкăлăха пăсакансем тесе чён пушăна кашнине 10-шар хут çаптарнă (Çёрпӳ уйесёнчи суд, 238-мёш ёç, 63 çыл.).

1828 çулта Шупашкар уйесёнчи Кёçен Тимёрт чиркӳ пулё Тимофей тата дийакăн Кугоп тённе кёрнё чăваш Кирил Алексейев патне çёресене пынă. Алексейевăн чиркӳ десйатникё пулса ёçлемеле пулнă. Вăл унпа килёшмен. Ăна тата пуп валăçă хресченсенчен улăм, арпа пӳçтăрма хушнă. Алексеевăн çакна туман. Вара ăна пуппа дийакăн чиркӳ старăсти умёнчех йăлт кёнеçе пётернё. Хёвеçё хыççăн пупа тăнлавсем шыçăнса каçса вицё ёçнерен Алексейев вилнё (И.т. архив. Шупашкар. суд. 266-мёш ёç. 64 ç.).

Хресченсен христос тённе йышăнасăн пулман Чăвашсен тёп архивёнче усранакан чиркӳре суд сен документёсем пупсен иреёрлёне йăлтах ӳçса параççё. Тем чухлё хёссен те чăвашсем пупсенчен хăраман. Ак, 1834 çулти мартăн 1-мёшёнче пуп Çёрӳ уйесёнчи Уйкас йалёнче хёреве çӳрене чухне, тёне кёнё чăваш Савелий Иванов пӳртёнче хурланта аш-какай курнă. Пуп Иванова аш-какай анçын, типе тыт, тенё. Иванов пупа хирёç: „Епё типё тытăсшăн тăрăшмастăп, типпе чысламастăп" тесе пупа вăрçса кăларса йанă, хресченсенчен пуçтарнă ырашна сёлине туртса илнё... Иккёмёш хресчене, Иефим Савелйев пупа: есёр типёре кекай çиме чарас пулсан, пётём хресченсене пăлхатап, тенё. Чăнах та кашни йала çӳресе пухусем пухса, вăл халăха тёнрен тухма чёнё, вёсен йачёсене çырса çӳренё: Сакçемшён çаленсе Савелий Иванован çитёнё хёрне кавча тухнă чух пуп венчет туман. Вара хёр ашшёне, Савелий Иванова, сяккуна хирёç, хёрне венчетёр арçынна пурăнтарнă, тесе пушăна хёнесе хытă асаплантарнă (Çёрпӳ у. Суд, 832-мёш ёç, стр. 1,2,131-мёш сыхă).

Çакăн пек теслёхсем пайтах, вёсене шута илсе пётерес те çук. Çав вăхăтрах пупсем хăйсем хресченсен кăсйисене хырса ерех-çăра ёççе кӳнсе пурăннă. Ака, вăмай тёслёхсенчен пёри:

1911 çулти февралён 24-мёшёнче Хучаш чиркӳён дийаконё Иемельян Федоров, хăйсен пупё Фортунатов çинчен, Иетёрне уйесёчи исправникне çапла калана: пирён пуп Фортунатов сийенйе çывăхне перлесе кунён-çёрён ерех, çăра ёççе тайкаланса çӳрёт... чиркӳне ӳсёр пырат.. Пиххорн, хресченсенчен илекен тудăша пётё-пех хăй ёççе йăрат... Иалеенче хёресе çӳрене чух укçа ыйтма тăрсан, пуп Фортунатов пирёнтен ерех ёççе укçа кивçеленнёнёчё, тесе прихожансем памасăрах йăраççё.. чиркӳри прихуд крушкинчи укçапа ерех ёçет.. тесе катартрă дийакăн допросра (Иетёрне у. 1911 с., стр. 9.).

Пупсем ёçлесе тарласа курман, вёсем ёçлемесёрех хресчен мăйё çинче çисе кӳнсе пурăннă. Елёк йала пуп хёресне пырсан, чухăн хресченён пуна пăма пёр пус çитмесен те пуп ана туйса памасăр пӳртрен туха кайнан. Пётём лайăх çёрсене, вăрмансене, шывсене çавăрса пупсем тытса пурăнă. Хресченсенчен тёрлёрен ёç-ёçеме тата укçан пӳçтарса хăй ним ёçлемесёр иртёнсе хресченсене пусмăрласа пурăннă.

П. Ф. Йермолайев.

Йалта культурă ӳсет

ИШЛЕЙ. Чалăмкассинчи клуб çуртна туса пётернёç.

Халё клуб çумёнче колхоз самрăкёсем драмкружок организацилленёç. Драмкружок клубра Ф. Павлова „Судра", И. Аймана „Ташман сывăрмаçĕ" пйесисене „Ташман сывăрмаçĕ" пйесисене пыçса пачё. Çавăн пекех клубра кашни шăматкунах вечёрсем пуласа иртнёçё.

Ал. Садыков.

ТРАК. Йеншик Чулăра чиркӳрен клуб туреç. Клубра таса та çутă. Ленин, Сталин, Молотов, Калинин Ворошилов, Йежов йулташсен портречёсем çакăнса тăрăççё. Кăçал клубра чылай вечёрсем, спектакăлсем лартрёç. Библиотекăра тёрлё кёнекесем 6 пине çитеççё. Кашни кунах 30—40 çын кёнеке вулама илет. Клуб хаçат-журналсем те чылай сырăнса илет. Кăçал Аймăнăн „Ташман сывăрмаçĕ", Калинин „Анисса", П. Н. Осипов-ăнне „Айăр" пйесисене çавăрса пачёç. Клубăн хăйён кунăç, балалайкăсем, мандолинăсем, шашкă, шахмăт, домино пур.

А. Сёменов.

КӲКЕÇ. Тёкёрçри „Моралк" колхоз клубёнче ёçлекесе, хаçат-журналсем вуламалă уйрăм пулём туна. Кунта радио та пур. Радио итлемё тата кёнекесем, хаçат-журналсем вулама çынна кăçах халăх тулли пухăнат. Йалта 6 колхозник кипе радио кёртнё.

Ив. Лаврентйев.

Дельбос калаçса çӳренин итогёсем

Франци йутçёршыв ёçёсен министрёр Дельбос Кантăр-кёвеçтухăç тата Кёвелтухăç Иевропăри çёршывсем тăрăх çӳренё хыççăн, Парижа кайала тавăрнна. Çавăнпа та Дельбос çав çёршывсенче çӳресе мён тунине нёрелеттерсе пăхса тухни усăла пулё. Дельбос калаçса çӳренин итогёсем Франципе ӳсăлах мар. Иевропăн çак пайёсенче Франци позицине çирёплетнине, миршăн тăракан державăсен авторитетне пёчёк государствăсем умёнче ӳстернине ӳçăн кăтартса парайман.

Франции тёнчери лару-тăрăвё чылай йывăр. Фашиска агрессорсене тивёçлине отпор паман пирки агрессорсем тата ытларах урса алхасса кайăççё. Фашиска агрессорсен каварлашăнне нумай пулмаст Франципе те тунса пăлартнă. Фашиска Германи Франципе хытăнах хăратма тытăнат. Германипе Италн фашисчёмёш Испани вăрçинче çёнтерес мён пулсан, Франципён пите пысăк хăрушлăх пулса тăма пултарат.

Лару-тăру çакăн пек тăнă чухне, агрессора хирёç активлăн кёресес, вăрçа вычахне вут хуракансене тытăнăла отпор парас политикă хаджи вăхăтра чёртенёр тёрёс политикă пулса тăрат. Агрессорсене чармасăр тăрас политикă хăй ниме йывăрхăрринне сителлёкёнех катартса пе. Ахальтен мăн ёнтё, Франципи ура пуçлă етемсем Франçй правительстви Лондăн правительствине мăшлăнăн пăхăнса тăнăшён пăшăрханаççё. Ку тёлёпне сылтăмра тăракан „Ордр" хаçат, уçсăнах çапла сыпрат: „Кёвелтухăç Иевропăри кёçён державăсене, фашисла державăсен политики тёлёпёнчен Англине Франçй майлă тăраççё, вёсем фашисла державăсем уçăçёршывсене туртса илес политикине хирёç. Анчах Англи представительё Галифакс Германинё кайса килнё хыççăн, Англине Франци Кёвелтухăç Иевропăри кёçён державăсене фашисла державăсем политики тёлёпёнчен лăпкăрах пулма кирлй çинчен ӳкётленё пусланă. Англине Франçй хăйёсен ялхлемпех хăйсемшён пит те кирлё договорсене сойузсене пăсса пётереççё".

Франци сойузниёсем пулса тăракан сёрмăн правительствисен членёсеме кăлаçлă чăнне, Дельбос кёçён государствăсен [illegible] Германине Италине Франçй Кёçён Антантăн сойузне сирёплетесшёнён пулнине курмасăр тăма пултарайман. Анчах Дельбос çакна курасшён пулман. Франципе Кёçён Антантă хушшинчи сыхăну çăлашки вăхăтсенче нумай вăйсăрланнă.

Дельбос кайса çӳренисен результачёсем мёнле, вăл Парижа мён илсе тавăрнна?

Франци Поль-ăша хăйён сойузниёсе-те пулăшаса тăна. Анчах Франци министрёр Поль-ăра пулнă хыççăн, çак сойуз синчен шухăшланă йулашки шухăш та сирёлсе кайнă. Поль-ă Франци сойузниёç мар. Поль-ăн йутçёршыв ёçёсен министрёр Бек Германи фашисчёмён агенчё. Вăл вăрçă хăрушăлăхне коллективла майлесме кёрепеççине хирёç тăрат. Германипе Поль-ă туна кимёç пек, ниё патшалăх хушшинчи килёшёне йуратат. Гитлерăн агенчё, адвокачё хăйне Франципе Германи хушшинчи ёçлеме йёркеллеме хăтăлакан çын вырăнне хурса кăтартма пăхăт. Кунта çакна калаçмала: Франци йутçёршыв ёçёсен министрёр Дельбос хăй, Гитлер агенчён—Поль-ăн йутçёршыв ёçёсен министрёрён Бекăн ёçне нумай çăмăлатнă. Дельбос Поль-ăра çӳренин Франци вăрçă хăрушăлăхне хирёç коллективла майлесме кёрешес тата Лига нацине сыхласлас позицинён кайăлса чакса пынине ăнăç кăтартса парат. Ахальтен мар ёнтё Германипе Дельбос Поль-ăра туса иртернё калаçупа кăмăлла пулнă. Нумай пулмаст Франципе Германи хушшинче «куль-турă килёшёвё" текенни çинчен пуçланă калаçу—Бек Гитлер хушшă ёçе лайăх пурнăçа кёртинне кăтартса парат.

Франци министрёр Румынипе пулнă чухне те, мир ёçне çирёплетме йёçён государствăсене пётёçме пулăшман. Румынипе пуç пуласа тăракан, правительстви органёнче ёçлекен çынсем хăйсен политикинне фашисла Германине Италине майлă тытса пыраççё. Анчах Дельбос Румынипе пулнă чухне çав политикăна Франци майлă савăрас тёлёпне пиннёнех те тăнайман. Йугослави йутçёршыв ёçёсен министрёрёне „чёрелен калаçнă чухне" мён çинчен сăмах пынни палăл. Йугославин йутçёршыв ёçёсен министрăрё Стойадиновичă нумай пулмаст Италирен тавăрăнна, Германине кайма хатёрленнё. Çапла вара Стойадиновичă Франци министрёрёне калаçнă чухне Германине Итали хушнă ёçсем усçăнах палăрса тăнă. Стойадиновичă хăйăн-ленипёнче Лига нацин çинчен пёр сăмах шарламасăр иртсе кайнă. Ку вăл Йугослави Лига нацин йённе тăрассишён ăйăкланă пăрăнма хăтланнине çирёплетет.

Дельбос Чехословакин президенчёне, Бенешпа калаçни кётмен сёртёнех пит те «ӳсăла" пулнă. Дельбос Чехословакине правительстви членёсемсёр пуçне урăх çынсемпе те тёл пулса калаçнă. Вăл Чехословакин Гитлер агентурипе—судетонемец партин икё представительне тёл пулнă. Германи агрессине хирёç кёреше-кен Чехословакин общественăй шухăшне, Франципе Чехословаки тунă договора çирёплетес, миршăн тăракан йăçсене тёрелетес, Лига нацине тата миршăн кăлектива майна тăрассине çирёплетес вырăнне, Франци йутçёршыв ёçёсен министрёр йăлтах урăх çулпа кайнă. Вăл Чехословаки тытăр политикине йёртсе пыракансене Германи умёнче кайала чакма ӳкётленё, «Франци Чехословакине çăмах ăнăçлă тёлёпне илиё обязательствăна йăвăрлатма" кирлё мар, тесе кёрентё.

Дельбос Чехословакине пынă хыççăн, Чехословакин реакцилё нимёç хăсăчёсем уйрăмах активланса кайнă. Хаçатсем Лига нацин çине шанса тăма кирлё мар, Чехословакин Йугослави примерё тăрăх хăвăртрах Германине туслăлăма тесе пырассçё. Дельбос Чехословакирен тухни [illegible] Германине Чехословаки „хаçат-журналёсем, хушшинче мир тăвасси çинчен" текен ыйту тăрăх калаçу пуçланса илнё. Кунта сăмах Германи Чехословакине фашисла пропагандăна ус-çăн туса пыма ыйтни çинчен, Чехословакире пурăнакан Германи çыннисене фашисла партине пёрлешме ирёк парасси çинчен пырат. Франци собузниёсем пулăçа тăракан çёршывсене кайса Франции йутçёршыв ёçёсен министрёр Дельбос çакăн пек «ситёнёсем" туса килнё ёнтё.

Дельбос Кёвелтухăç Иевропăри çёршывсене кайса çӳрени тепёр ёçпе—Итали Лига нацинрен тухнине сыхăнса тăрат. Халё Женевăна хирёç, Лига нацине хирёç походе пуçланса кайă. Лига нацинрен тепёр агрессор тухнă пирки кёнёртемелле çеç. Çакăн пек тасатăрлă Лига наци вăйсăрланнăçт, тёрелланет çеç. Анчах та буржуаль-демократиллё державăсем Лига нацин тёлёпне çирёпленё позиции тытса пынă халё нихăçанхинчен те питё кирлё. Çапла пулин те Англипе Франци хушшинчи калаçусем те, Дельбос кайса çӳрени те, Англи правительстви пуçлăхё Чемберлен парламентра сăмах тухса калани те—буржуаль-демократиллё державăсем Лига нацин тёлёпне çирёп позиции тытса пыманнине кăтартăçç. Çак вăхăтрах Лига нацин тавăра миршăн тăракан державăсем çирёплё пёр пёрлешсе тăрсан, агрессорсен киреçёр ёçне çийёнчех чарса лартма пултарасçи курăнăсах тăрат.

(„Правда" хаçатран).

„Тигр тирёпе пёрканнё виттăç"

(Поэмăн содержанийё)

Декабрёрён 24-мёшёнче Совет Грузийён тёп хулинче—Тбилисинче грузин халăхён эпей поэчё Шота Руставели çырна поэмă 750 çул тултарнă йатна пулакан чапла уйăх мунёсем пуçланчёç.

Поэмăн содержанийё çапла.

Аравăн çёршывён патши Ростеван ваттăсла килес çулсенче престола хăйён тёрёшшёр хёрне, хитре Тинатина лартма шухăнаççё.

Чăнлăн коронăçи туна сёрте Тинатина йуратакан патша çар начальникё Автандăн та пулат. Савнăç чи хёрçе çитнё вăхăтра патша сасартăк хурлăха кайă. Матиана сывăх пурăнакан Сократпа Автандăн, çакна курса, унăн хурлăхён сăлтавне сирсе йăма тăрăшаççё. Ростеван вёсене хăйён шухăшне уçса парат: „Тырă мана пăшăлта перес тёлёпне хампа танлаймă, пултараканăн ывăл парса парнеленмерён". „Епё аста стрелок, сана ухмăна кайсан, перес тёлёпне хампа ăмартма ыйтатăп",—тенё патшана Автандăна. Патша чёнёве йышăнмă, ухмăна кайма килёшнё. Патша хăйне пёрле пынă слугасене, кам миçе пенине тата миçе тискер кайăк вёлернине шутлама хушнă. Слугасем шутласа пётерсен, Автандăл сйёле тухăн çинчен пёхтернё. Ухмăна хыççăн каиса ларнă вăхăтра вёсем шыв хёррине йёрçе ларакан рыпара курнă. Унăн хулпуççине тигр тирё витсе тăнă. Чёлёпёр вёçён хура шăлшёс тытса тăнă. Патша слугана палăлă мар çынна хăй патне илсе пыма хушат. Слуга çамрăк çынна патша ирккисне темиçе хут та пырса калаî, анчах лешё вырăнтан та сикмест, пёр сăмах хушмасăр, шухăша кайса лартат. Патша, тăрăхсăр кайнине, ăна вăйпа илсе килме хушат. Пăшăл сассисене илтсен, маларах ларакан витёç урапа çине сикce тăрат те мухсуллне шăлса типётет, унтан лашăна çине утланса вёстерет. Патша слугăсем çеç пăхса тăрат. Выççёмёш куне, кăçхине палăлă мар йуламутсă пешчорасемпе тухнă, сўлё тусем патне пырат те, пёр пешчорине кёрçе кайат. Автандăла сўлё йывăç çине уйăхса ларса, пешчора ашёнче мён пулассине сыхласа пăхса ларат. Йёкёте хирёç тёмле хура тумăл хёрарăм тухат. Вёсем пёрне-пёри ыталаса пынă, питё кўренсе макăрма пуçлаççё. Йёкёчё каллах тухса кайат. Автандил йывăç çинчен анса пешчорă патне пырат. Лашă урисен сассине илтсен кăлăх çав хура тумăл хёрарăм сикce тухат. Палламăн сăн-сăпата курсан, вăл темле Тариele пулăшма чёнсе, хыттăн кăшкăрма пуçлат.

Автандил унран Тариel кам иккенни çинчен тархасласа ыйтма пуçлат. Вăл ăна хăйне кёрçене тархасласа, хăй Тинатина йуратнă пирки, тигр тирне пёрканнё палла мар витăça тупас тесе, нумай ыçла курни çинчен каласа парат. Хёрарăм-Асмат йатла пулнă. Вăл Автандила Тариele-не паллаштарма килёшет. Часах Тариel хăй те тавăрнат.

Вёсем тёлпулуваи маттанхи минучёсенчех тусланса кайăçç. Автандил хăйён историне маттан каласа парат. Унтан Тариel хăй çинчен калама пуçлат. Тариel çапла калат:

— Инди çинчё патшалăхран тăнăн пурне те паллă ёнтё. Уатă патшалăхне Фарсадан хăйне пăхăнтарса тăрат, çиччёмёш патшалăхне манăн атте, Сариdан тытса тăраччё. Вăл хăйён владенине иреkлёхеч Фарсадан патшана пачё. Вара леш манăн аттене писăк çар долженăçё пачё; аттене мана хăйён йеткерё тăвасси çинчен сăмах пырса, мана хăй патне выляlăха илчё. Çавăнтан вара епё унăн дворецёнче воспитани пекех ӳсрём. Епё пилёкре чухне патшан арăмён Нестан-Дареджан йатлă хёрёç сураличё. Вăл хăйён илемлё сăн-сăпатне пачёне хёведа те тёкёсмлентеретчё.

Малтанах епёр унпа, патша ачисем пулса, пёрле ӳсрёмёр. Кайран вара ăна уйрăм илемлё дворецё вырнаçтарчёç. Фарсадан ăна воспитани парас, ёçе хăйён упашкасăр тăрса йулиа Давар йатлă йăмăкне хӳшпё. Пуçашша—Асмата тата тепёр икё служительницăна уйăрчё. Епё вуннăлёк суд хушши рыçарсен ăмăртăвёçенчё те, ёçкё-çикёре те хăмпа танлашма пултараканă курмарăм. Çав вăхăтра манăн тăван атте вилсе кайрё. Вăл вилнё хыççăн Фарсадан аттен обязăнăнăçёсене нан çине хучё.

Пёреччен ман пата Нестан-Дареджанран çыру илсе килчёç. Нестан-Дареджан хăй мана йуратни çинчен çырат, ăçсăр кӳçӳç йухтарма хушшăт, унăн йуратăвне тивёçлё пулас тесен, хăтавсене хирёç çапăçса пăта тухма ыйтат. Хăтавсен патшине—Рамаза хамă пăхăнма ыйтса, ун патне йулануççăсем ёатăм. Рамаз, епё ун патне çапла çыру çырнине питё тăрăхăскёр, малашне ун патне çавăн пек çыру çырсан, хăй мана хирёç вăрçă пуçлассине йуназа ответ пачё. Епё патша йăдавне çёкленрём те, хамăн çăрсене пухрăм. Вара хамăн йуратнă тус хёрне сыпăнуллăса, хатавсене хирёç вăрçăна кайрăм. Таймансене йăлăт çёмёрçе тăкса, епё Индине питё нумай вăрçă тупăшё тата çапăçура тытăкăна лекнё салтаксене те нумай илсе тавăрăнтăм. Тытăкăна лекнё салтаксем шутёнче Рамаз патша хăй те пурччё.

Фарсадан çакăн пек мана хăй патне, дворецё чёнсе илчё. Паринда тата тепёр вицё паллă вазирсемпе. Нестан-Дареджана хваремăсен патшин ывăлне çавна пăрасси çинчен канашлу пуçса ирттё. Ку хыпăр мана аслати пек çапсă ӳкерчё. Епё, патша хёрне хăм йуратни çинчен ӳçăн пёлтерсе-мёсёр, туй пирки хамăн килёшёне патăм. Нестан, савăн çинчен пёлсен, мана хăй патне чёнсе илчё. Вăл, тигр пек урса кайăк, мана утăлă тунăшăн вăрçма пуçларё. Епё ун умёнче тўре туçма тăрăпрăм. Вăл лăпланчё. Епёр вара хурăлăха мёнле сирсе йăрасси çинчен шухăшлама пуçларăмăр. Инсёмёр пёрле унăн пулас ушăшёне вёлерме мелăнтарăмăр.

Патша хушшинче епё кёçёнçи упашкăн-не кётсе илме хатёрлене пуçларăмăр. Анчах ăна, мёскёне, чаплă туй иртеремеллă пулмарё. Сёрле вăл выртакан палаткăна. Йăпшăнса пытăм та, епё унăн пусне çапса сёмёртём.

Фарсадан, хваремăсен принципе вёлерни çинчен пёлсен, Нестана воспитани паракан ăмăкне, Давара, вёлерме туса турё. Патша йăмăкё, хăйён пиччёшё туна тупа çинчен пёлсен, Нестана хёнеме пуçларё. Çавăн хыççăн вара Нестана тинёс леш ёнёнех вăрласа карёç. Ун çинчен мана Асмат каласа кăтартсан, епё, хампа пёрле утмăл тарçă илсе, сыпăнсăр тинёс çулё тăрăх Нестан-Дареджана шырама тухса карăм. Пёр çулталăк хушши акалеч сухалса çӳрёрём. Асматпа тепёр икё тарçăр çине, пурне те сухатса пётерсен, ман сыпăн хёррине тухмала пуçчё.

Пёрреччен епё тинёс хёррине аманнă йуланутçăна куртăм. Епё ăна пулăшу паттăм. Вăл муйăзанзăрсен патшийё Нурадин—Фридон пулнă. Вăя мана ашшёй шăлнёсем ухутара ăнсăртран тапăнса, унăн слугисене вёлерсе пётерин çинчен тăçăна хăйне те кăнт çеç вёлерменни çинчен çăпăçура тытăкăна лекнё салтаксене те, мана хăй патне хăнана чёнчё. Епё Фридона хăмăн хурлăх çинчен каласа патăм. Фридон морйакёсене Нестана шырама йăчё. Ку шыраксем те ăнăçсăр пулсан, Фридонран уйăрăлтăм, вăл парнеленё хура лашана инçе çула туса кайрăм. Епё çул çӳренё май çаç тёкёсем пешкёрсене тёл пултăм. Çăвăнтанна епё çăкăнта пурăнтăм, халё ёнтё ăманнине ылеттёп. Асмат мана пăрахмасё.

***

Автандил Ростевана Тариелён хурлăхла историйё çинчен каласа парат, анчах хăй иккёмёш çул ута кайма шутланине пётермесё. Çапах та вăл хăйён вăрттăн шухăшне Тинатина пётертет. Тариel патне те[illegible] хут кайса, ăна Нестана тупма сăмах парат. Тинатин савă тусён шухăшне çирёплетет, асăмлăлăх ăна хаклă вышшёне чул—ахах парат. Автандил никама пётермесёр, вăрттăн тухса кайат. Тариel патне пырса, Автандила çав вырăнта пуласа, хыпар кётсе пурăнма хушат те, хăй Нестан-Дареджана шырама тухса кайат.

Нумай вăхăт тинёс тăрăх çӳренё хыççăн Автандил багдад купецёсене тёл пулса, вёсене пиратсен тайăнăвёнчен çăлат, вара вёсемпе пёрлех тинёс патшалăхне пырат.

Перреччен купецсене йертсе пыраканăн, арăмё Фатмă Автандила темиçе çул кайнă, ăна вёсен çачё патне пёр кимё ишсе пынине курни çинчен каласа парат. Çав кимёре çинче икё хура сăн-питлё арçын тата темле кӳмё пулнă. Кӳмерен симёс тумăхăнна, хура пёрканчёкне пёркенё хёвел пек ялемлё хёр тухнă. Фатмă хăйён тарçисене çав хёрарăмă çăй патне илсе килме хушнă. Тарçăсене вăл хушшине пурнăçа кёртнё. Вёсем хёре илсе кайаканскинсене вёлерçё, хёре Фатмă патне илсе пынă. Фатмă хёртен вăл кам пулнине, ăçтан килнине ыйтма пуçланă. Хитре хёр хăйён телейсёр раскалё çинчен каласа парас вырăнне куççулпех макăрнă. Фатмă хёре ним туса-пулăшма аптраса, уй çинчен улăшкине каласа пана. Фатмă ку хёр çинчен никама та калама шухăшламан пуласаç та, улăшкин патшана каласа пана. Патшан тарçисем хёре пăхма патне илсе кайăçç. Патша ăна хăйён ывăлён арăмё тăвасшăн пулнă, анчах хитре хёр унтан тухса тарат. Чылай вăхăт иртсен Фатмă пёр çулçуреçёрен сав хёр каджăсем патне тытăнка ленипе çинчен, ăна крепёçе хупса усранни çинчен тата патшан çулситмен Росан ывăлёне машăрлантарма шухăшланни çинчен илтет.

Автандил Фатмăна хăйён историне тата тигр тирёпе пёркенсе пурăнакан Тариel витăçăн историйёе çинчен те каласа парат. Фатмă, Автандила ыйтнипе, Нестан-Дареджан патне çыру çырса парат. Нестан хăйён Фатмă патне çырнă ответ çыравёнче ăна каджăсем тытса чăрни çинчен, ăна çалтаксем хурăллаca тăни çинчен пётерет. Вăл хăйён йуратнă тусне—Тариele хăй çинчен манса, Индине

Çĕршыва лайăх учителсем парар

СОР Сойузĕнче халăх тăвăмăсĕнче хирĕç хăйăрăн кĕрекспек пынине тупăшу-социализăм сĕнтĕрĕвĕсем культурăпа фрончĕн пурнăнне хăваталăн ӳстерчĕç.

„Пирĕн çĕршывра социализăм политикăла обăлăрĕ 1917 çулти октябрь кунĕсенчех ăнтĕ пĕтĕмпĕлтĕн сĕнтĕрĕлĕ. Çĕршыв экономикинче социализăм пуçĕнех сĕнтерни синчен хресчен массисем колхоз çулĕ çине тăвăрăнма, уйăхăн калаçаç, 7—8 çултанпа, калама пултарнăçăр енĕр. Социализăм культурăпа обăлăрĕнче пуçнех сĕнтерни синчен калама пирĕн хăй-ха. Кунпа çак факт сыхăнса тăрат: сывлăш флочĕнче капитализăм йăлашшăйсене пĕтерес тĕлĕшпе пирĕн çав тери пуçăл ĕçлемелех пулать. Социализăмăпа культурăна анлăн сĕклентерес шанчăк кăна вĕсене ăнăçлăн пĕтерме пулать. Анчах ун вырăнне чăн-чăн социализăмăпа культурă çыхăнăс шыракан капăр-капăр халăх тăвăмăсăмăпа культурă çыхăнăс шыракан капăр-капăр утăм çыхăнăс пăлăрса. Тухăкан хăйĕн ресурăлтăвĕсене парат кăна мар, тата социализăмăпа культурăна анлăн сĕклентерес ӳсĕ куçма кирлĕ условиксем те туса парат" (В. М. Молотов—1937 çулхи йăнăшĕрĕн 6-мĕшĕнче Пысăк театрта чапăл ларура тунă докладран).

Çак асăл задачăна пурнăçлас ĕçре совет асăл шкулĕнче, унăн кадрĕсенче тата вăл пăхса ӳстерĕнче сыпсене хисеплă вырăн тивет. Совет асăл шкулĕнче вĕçленсенпе тивĕçĕ, студенчествопа пĕтĕм совет интеллигенцин тивĕçĕ—вăл пирĕн асăл тăнлăх ăшăтнин сăлăшĕнче тăрасси. Асăл совет халăхĕнче пĕр тăванăн çыхăнăç пирĕн совет интеллигенцийĕ, унăн çĕршывăн рабочи класлă тата хресченпе пĕрле, Ленин—Сталин партийĕ тавра пиçĕхлăн-пек мар тачăн пĕтĕçĕнтĕ, вăл социализăмăн общественнăе строительствинче активлăн хутшăнса пынăç.

Совет Конституцийĕ СОР Сойузĕн мĕн пур тăрăвăçĕнче, вĕренӳ ирăки пăнă. Вĕренӳ пирĕн тулвесĕр. Ытларах та, социализăмăпа государствăн студентĕнче атăпецин парса пулăнăç, çак пулăшу пирĕн самăрăнче ăслăлăха çавăрса илме тулли майсем парат.

Пирĕн телейлĕ совет самăрăсĕмпĕн пĕтĕм асăл шкулсен алăкĕсем сарлакăн уçăлнă, пултарулăх, хаваслăн ĕçлеме чикĕсĕр ирĕк панă вĕсене. Пачах урăхла картинă кăнтăлçăмăла çĕршывсенче; унта асăл шкула вĕренеçеи—мулăк классен тивлечĕ, ĕç унта—ыхăнлă. Капитализăмăла çĕршывсенче „интеллигенцине хатăлнăни туса тухтарнă", ăслăлăх работникĕсем çĕнĕр инкек кĕлмĕçлĕ, ысăлă-тутăлă, ăнсăртăк çук асаплă пурăнăçа пулăшăççĕ.

Чăваш сен государствăн педагогикăла институчĕне учителсен институчĕ партине вĕренеи пăрăнма пысăк квалификацилĕ специалиссем хатĕрлес ĕçре партине совет халăхăн асăл шкул умне парнă задачăсем пĕтĕм ответлăхне ăнланаçсĕ. Анчах енĕр институтри вĕренӳçĕсе воспитани ĕçĕ тивĕçлипе çулăç выраннă тăрат, тесе калама пултарăмастпăр-ха. Вĕренӳ ĕçĕн пысăк пахалăхĕшĕн, йĕркелĕхшĕн, дисциплинăшăн совет епохине тивĕçлĕ учителсем вĕрентĕçе çитĕнтерсе-синшĕн енĕр кĕрешетпĕр. Сĕнĕ çула енĕр ĕçкаемпа хатĕленес ĕç хĕрăлĕн пынă зăхăтра кĕтсе илетпĕр. 1938 çулăн пуçламăшне, сталинла виссĕмĕш пăтăлтăкăн пуçламăшне, пирĕн институт, институри студентсем ĕçкаемпа ытлăнах тытăнне палăлă тумала.

Институтсенче, Заочниксемпе пĕрле, пĕтĕмпе 2200 студент вĕренет. Института кĕме хатĕрленкен курсенче тата педагогикă факфакĕнче 600 вĕренекене пăхăн. Самăрăсен сак пĕтĕм çăмăл умне пĕр ,тĕл задачă партăн: наукăсен çулĕнче çăвăрса илмеле, партине совет халăхне парăнăç енчен специалист пухмала, Маркс—Энгельс—Ленин—Сталин ĕçĕсене вĕренĕсе пырса, политикăла пĕлăвăсене хăнартмала. Сак задачă пирĕн умри ĕçе кăтартса парат.

Пирĕн студентсемпе вĕренекенсем пирĕн çĕршыв вĕсем умне çуран-çуд пысăкрах требованисем лартса пырассине ăланах асра тытмала, çавăнпа специалиссем хатĕрлес ĕçĕн пахалăхĕ те тата пысăкрах хăнăртăлăхсемпе ĕçлес пăмала.

Педагогикăлă институтпа учителсен институчĕ тата заочнă вĕренекенсен секторĕ вăтам шкулсемпе тулăмăр вăтам шкулсем валли кăçалхи çул 600 учител пухмала.

Учител—вăл хисеплă ят. Учителе сăтăсе-пыракан ăрăва вĕрентесе ӳстерес ĕçе шанса панă. Сак шанăçа халлама пĕлмелĕ. Вĕренеç тухма хатĕрленекенсен задачи — программăна кăтартса панă вĕренӳ материалĕсене çăвăрса илесси-шĕн сине тăрса ĕçлесси, марксизм—ленинизăм илăсенăсем ĕçĕсенпе вĕренеç хăрăпăрăп пĕлӳĕпе сарасси, педагогикă ăслăлăхне çăвăрса илесси, государствăн екзаменне лайăх хатĕрленесе ситесе, экзамен тытмă хыççăн, пĕрмаях стеценлă диплом илесси пулса тăрат.

Педагогикăлă института учителсен институчĕ Чăваш республикинчи шкулсемпе тата таччăнрах сăхăмăна. Ку сăхăну учителсене вĕрентĕпе воспитанни-не вĕренеме пулăшăç, малта пыракан шкулсене отличник учителсен ĕç опытне пĕтĕсрех тата вăтам шкулсене 10-мĕш клас пĕтерекенсемпе пирĕн института вĕренме илес ĕнтĕне пулса пымала.

Ку ĕç сарăлса пырат. Пирĕн институра вăтам шкулсемпе тулăмăр вăтам шкулсенчи учителсем 1500 сыпăна йăхăн заочнă вĕренеççĕ. Енĕр педагогикăн пысăк пăтăнĕсем тăрăх лекцисем туса иртеретпăр т. ыт. те. Анчах ку ситĕлекĕр-ха, 1938 çулта учителсемпе ĕçлесси татăлăн лайăхланмала.

Вăтам шкулсемпе сыхăну тытни институтăн пĕрремĕш курсне ситеăлăç тăран студентсем пухма май пăлать. Педагогикăлă института учителсен институтĕнче, заочнă вĕренмĕ кĕрекенсене пурнăçа кĕртесся çинчен сӳтсе-явăçсç. Халĕ райком районри парти активне, йăлсемпе колхозсене йăрат.

Парти активĕ йалсене кайăт

ТРАК. Декабĕрĕн 27-мĕшĕнче парти Трак райкомĕ колхоз тата йăлсовет председательĕсен канăшлуне туса иртерчĕ. Канăшлу парти Обкомĕпе Халăх Комиссарĕсен Совечĕ суракине хатĕрленесси синчен йышăнна постановленине пурнăçа кĕртесся çинчен сӳтсе-явăçрĕ. Паян, декабрĕн 29-мĕшĕнче районри коммунисссен пухăвĕ пулса иртет, декабрĕн 30-мĕшĕнче парти райкомĕ йалхуçалăхĕнчи стахановцесемпе ударниксен съотне пухать. Кунта 1938 çулта вăйлă тырпул туса илес ыйтусене стахановла рекордсен сталинла уйăхлăхне иртересси çинчен сӳтсе-явăçсç. Халĕ райком районри парти активне, йăлсемпе колхозсене йăрат.

Вăйлă тырпул туса илнипе лăпланса лармаççĕ

Трак районĕнчи колхозсем кăçалхи çул тăрăшса ĕçлесе калама çук вăйлă тырпул туса илнипе колхозниксем тулли кăмăлпа савăнаççĕ. Каганович йулташ йăчĕпе тăракан колхозра ыраш пĕр гектартан вăтам шутпа—25, 26 центнер, урпа—23, 73 центнер, селе—21,76 центнер, çурхи тулă—15, 86 центнер туса илнĕ. Çапла вара ку колхозра пĕр ĕçкуçĕ пуçне 8-шер килограм тĕттирă валеçнĕ.

Çавнашкалах вăтам шутпа гектартан „Илĕнич"—21 центнер, „Правда"—25 центнер, „Сила"—33,5 центнер тĕттирă туса илнĕ. Кăçал колхозниксем хăйсен ĕмĕрĕнче курман тырпулăна амбарсене тултарса лартрĕç. „Илĕнич" колхозри Павел Петров колхозник иккĕн ĕçлесе 702 ĕçкуçĕ тунипе 338 пăт ытларах тĕттирă илнĕ. Илĕнин Григорий Хăйĕн семйине 919 ĕçкуçĕ туса 574 пăт тĕттирă илнишĕн савăнать, колхоза тав тăвать.

Колхозниксем кăçалхи çул вăйлă тырпул туса илнипе лăпланса лармаççĕ, вĕсем ситес çул кăçалхинчен те вăйлă тырпул туса илессишĕн кĕрешеççĕ.

Акă, „Болăшевик" колхозĕ лапăа витнипе колхозниксем килĕнчен 1200 лав тислĕк уйă кăларнă. Савнашкалах „Ирĕклĕх"—800 лав, „Илĕнич"—пачĕпе тăракан колхоз 1000 лав тислĕк уйă кăларса торфа хутшăнтарса купалаç. „Стенька Разин" колхозра 1300 лав пĕвери йăлкана кăларса тислĕке хутăштарса парат.

Кунта пĕлеçи тата кĕл пухассине те лайăх организацилеç. 25 гектар çинче йăр тытнă. „Çĕнĕ пурнăç" колхозри колхозниксем те ситес çулхи вăйлă тырпулăшан хастарлăн кĕрешеççĕ. Заканский.

Секцисене йертсе пыман çĕрте

Ярославкă йăлсоветĕнчи (Тутаркас р.) суйлавăçсем йăлсоветне суйлана вăхăтра (1934 çулта) сĕнĕ йăлсовет составне сахал мар назакасем парса хăварнă. Акă суйлавăçсем наказĕсен пунктисене йлесе пăхăпăр: мĕнле наказсем панăçа вĕсем?

Пушарпа кĕрессипе Нискасси йалне пĕр вышкă, йăрейкин йалне тепре лартмала. Йăлсенне кашни урамрах пысăк çăлсем, 50 урапа, катка-пичкесем çителĕклĕ таран тăвăнмала тенĕ наказра.

Анчах ку пункт та пурнăçа кĕрсе çитеймен-ха. Йăлсоветĕнче пожарниксен началăникĕ те пур. Ку началник ерех ĕçсе çӳренисĕр пуçне нимĕн те туман. Ана колхозсем мĕншĕн ĕçкуçĕ параççĕ-ши? Йăлсовечĕ те унăн ĕçне пачах тереслемест.

Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе: лашасене 10 процент, ĕнесене 16 процент, сысăсене 50 процент, сурăксене 25 процент таран ӳстермелех. Колхозсенчи фермăсене 100 процентлăх комплектацилесе çитермелех. Колхозсен пĕрлештерĕсе выльăхсем йăлсовечĕне 406 лашă, 235 ĕне, 150 сурăх ăратлă сьена асăйĕ 11,34 ăратлă та-ка, 9 вăкăр пулнă пулнă. Анчах ăратлă выльăхсемĕр пуçне ытти выльăхсене пĕрине те малтан палăртнă хисепе ситереймен. Йăлсовечĕ колхозсем выльăх-чĕрлĕхсем мĕнле ĕрчетнине интересленместех. Савнашкалах колхозниксен хăйсен йăлсовечĕ те выльăх-чĕрлĕхсене тата йединоличниксен выльăх-чĕрлĕхсене пĕтĕмпе 1937 çулхи январĕн 1-мĕшне шута илнĕренне нимĕнте туман. Животновод секцин руководителĕ Зорин выльăх-чĕрлĕхе тĕплĕн шутлă илсе тухас тĕлĕшпе çулăлăк хушшинче нимĕн те туман. Вăл йăлсоветĕнче кĕлмели лаша, иртнĕ çулта мăçе кĕрсе хăмланине, кăçал мăçе кĕрсе тата ĕнесем пĕтти çинчен нимĕн те каласа параймаçĕ. Унăн аллинче нимĕнле учот та çук.

Савнашкалах культурă секцин руководителĕ Калинкин суйлавçасен наказĕсене пурнăçлассине нимĕн те туман. „Ударник" тата „Августăн1-мĕшĕ" колхозсенче пысăк клубсем лартмала. Кунта вулав çурчĕ уçăм пекки тунă. Анчах вулав çуртĕнче классикăла литературăсем çук.

Халĕ вулав çурчĕ пуçлăхне Симаков йулташа Тутаркас райкомолĕн иккĕмĕш секретарне суйлаттарăнпа, вулав çуртĕн пуçлăхне тупайманнипе, вулав çуртне питĕрсе лартăç.

Йăлсовет сумĕнче трахпункт уçнă, анчах Калинкин кунта пурт алăкне те уçса пăхман. Вăл йăлсоветĕнче миçе сын трахомăл, миçе сын трахом чирĕнчен сывалнине каласа параймаçĕ. Вăл çеç те мар, хăйĕн секцинче миçе член пуррине те пĕлмест.

Йăлсоветĕнче 9 секци хут çинче çеç шутланса тăрат. Пĕлтас килет, мĕн тăвaççĕ-ши секци руководителĕсем? Тӳрех каламала: вĕсем нимĕн те тумаççĕ. Йăлсоветне те, иртсе çӳренĕ чух, сула май чĕлĕм туртма çеç кĕрсе тухаççĕ. Пур секци руководителĕсем те хăйсен секцинче миçешер член пуррине пĕлмеççĕ. Кун çинчен йăлсовечĕ те нимĕн те каласа параймаçĕ.

Суйлавçăсĕн наказĕнче: секци руководителĕсенчен кашни ернерех хăйсен ĕçĕсем çинчен отчот итлемеле тенĕ пулин те, йăлсовете вĕсенчен икĕ çул хушшине пĕр отчот та итлемен.

Йăлсовечĕ секцисен руководителĕсемне колхозсенчен пачах уйăрăлса кайнă темеле. Йăлсоветне суйлавçăсем суйлав вăхăтĕнче парса хăварнă наказне тĕрĕслеме пытăмăр. Йăлсовет наказа, наказсен папки хушшине хунăранпа тытса та пăхман пулĕ. Йăлсовет председательĕне секретарĕ те, йăлсоветĕнче миçе сына, миçе ĕне, сурăх, сысна пуррине татăклăн каласа параймаççĕ.

— „Тепĕр пилĕк кунтан килер" епĕр унчен секци руководителĕсене пухса сведенисем илетпĕр, ун чухне пурне те каласа паратпăр, терĕç йăлсовет председательĕне секретарĕ.

Йăлсоветĕнче йединоличниксемпе колхозниксен пĕрлешӳĕ пухăвĕсене туса иртересси йăлана кĕмен. Йединоличниксем хушшине нимĕнле политикăла аланатăр та çук. Колхозсенче те çавнашкалах.

Н. Михейев

„Ленин в Октябре" кино-филăмран илнĕ кадр. Унта В. И. Ленин Пĕтĕм Росçийăри Советсен II-мĕш съеççĕнче тухса калаçнине кăтартнă

Руставелин пурнăçланнă ĕмĕчĕсем

Хăйсен ăнтăкĕне историне кĕрсе йул-тăвăçăн кĕнекесем сахал мар, анчах вĕсем хăшĕ-пĕрисем ăнăçлăрах пулнă, ăнăçлăрах кун тĕк хăйсен чĕрĕлĕхне, вĕрçĕнĕхне ӳстарман, чĕрĕ поесăн образенче пулса тăракан кĕнекесем питех те сахал.

Данте Петрарка ялăк тăкăнан пулнă поезилĕ культурăн, майăнсĕмĕн, вырăнне çеç асра тăрăçсĕ. Анчах Шота Руставели халăхăн вăхăтченех поет пулса пурăнат. Унăн сăвăнисене йăрласçĕ, пĕр вĕçемĕр вулаççĕ, вĕренеççĕ.

„Витязь в тигровой шкуре"—вăтам ĕмĕрĕнчи реалисмăлă пуçламăш произведени. Вăл рыцарда героикăна йăмăхлах символикăпăр чăн-чăн пурнăçа кăсăрлăса кăтартат.

Шота Руставели вăтам ĕмĕрĕнче пулăçаса чăвăлăх шыракан ăшă, ăнланăлă, вĕренĕмлĕ хатĕр тăракан мораллăх пулнине палăлă. Вăл хăйĕн поемине ун чухнехи вăхăтăнăн пысăк поемлă программăлă сырнине пуçланă, унăн чĕрĕлĕхĕ халăхăн вăхăтченех упранат. Çав программăлă сырнине пуçланă, унăн чĕрĕлĕхĕ халăхăн вăхăтченех упранат. Çав программăлă сырнине пуçланă, унăн чĕрĕлĕхĕ халăхăн вăхăтченех упранат.

„Витязь в тигровой шкуре"—темиçе темăна пĕрлештерсе тăракан паха произведени, пуринчен малтан—пысăк, тус-лăх синчен сырнă поемă, тăванлăха, тăрăлăхе тата патăпăрăха мухтакан йăрă.

Руставели пĕрне-пĕри йăратнă тусеи патăпăра ĕçĕсемпĕн парне пуçса килекен телей синчен сырат. Вăл рыцарсем сĕршăн чапĕçĕнеи, тусăлăхăн тата сулăмлă йăратуçăн туна патăр ĕçсем синчен сырат. Вăл боесенсем тусăлăхпе тăванлăхе синчен сырат. Сакă вăл хĕрăрăм савщинчен сӳлеpех тăракан паталă.

„Тус туса сăмах парат-тăк, унтан хăвăл мĕн пур урăх?" Пуçташăн граниит пек сиçĕн йăратăнăчĕн хăвăл мĕн пур?"

Вăл чăлăх синчен сырат:

Чĕрене кĕрсе ларат-тăк, суйăлах-мĕн пур инкенсене сурататкан сăлтав пулса тăрат"—тет.

Ултăлама, суйма тăрăшакан сынна пĕтĕм чунтан ыланатăн"—тет унăн героĕ Автандил.

Вăл патăпăрăх синчен сырат:

Кĕрешӳре вилĕмлĕн хăраса, чĕтресе тăракан боецран ыланăлăрахчи тăрă сĕрне сыхăнтаса тăракан сулăмлă кĕлер,—текен шухăшăн пур. Тĕрĕс, чăнах та, вăл—йăрату поеми. Анчах пĕр йăрăкун та хăйсен чĕрĕлĕхне, вĕрçĕнĕхне ӳстарман, чĕрĕ поесăн образенче пулса тăракан кĕнекесем питех те сахал.

Данте Петрарка ялăк тăкăнан пулнă поезилĕ культурăн, майăнсĕмĕн, вырăнне çеç асра тăрăçсĕ. Анчах Шота Руставели халăхăн вăхăтченех поет пулса пурăнат. Унăн сăвăнисене йăрласçĕ, пĕр вĕçемĕр вулаççĕ, вĕренеççĕ

„Шорс“ пароход Оран портĕнче

ОДЕССА, декабрĕн 27-мĕш. (ТАСС). „Шорс“ ятлă совет пароходне Испани паттăрĕсем хыçсăн чарни çинчен совет пичетне пĕлтерчĕç. ТАСС корреспонденчĕ Хура тинĕс пароходстви управленийĕнчен халăхи вăхăтра „Шорс“ пароход ăçта таннине ыйтса пĕлчĕ.

Пароходства управленийĕнчен çакă пĕлтерчĕç:

Груз тиртăракан „Шорс“ пароход декабрĕн 23-мĕшĕнче тăрăса çитнĕ. Унтан вăл пилĕк сехете ăшăн тăнă. Документсемпе груза тĕрĕслĕнĕ хыçсăн „Шорса“ ăнă. Хай кайма тухнă çĕре—Оран портне (Алжир)—пароход декабрĕн 24-мĕшĕнче ирхине 10 сехетре çитнĕ. „Шорс“ кунта 5 525 тонна кăмăл илсе çитернĕ. Декабрĕн 27-мĕшĕнче, кăмăл пушатса пĕтернĕ хыçсăн, судна Хура тинĕсе кайăла килме тухăка шутлать.

Писателсем çулпуç çуралнă тăван хулара

ГОРИ, декабрĕн 27-мĕш. (ТАСС). ССР Сойузĕнчи совет писателсен Сойузĕн Руставели ăслăлĕхне пухăнă пленăмне декабрĕн 26-мĕшĕнче перерыв тунă. Çав кун 100 писателе ăçăн ăтăрласа паннă пойăспа Тбилисирен Гори хулине—Иосиф Виссарионович Сталин çуралнă тăван хулана тухса кайнă.

Хулăри пиншер ĕççыннисем—совет литературин чи лайăх представителĕсене, социалисăмла культуран деятелĕсене кĕтсе илме пынă рабочисем, колхозниксем, çынĕ интеллигенци, вĕренекенсем хăнă вăл шутра 200 выльăх виçĕ пиншер тенкĕ, пĕр пин выльăх пилĕкçĕр пиншер тенкĕ тухнă.

Тиражка „Сойузкинохроникă“ бригади пĕлонка çине ӳкерее илнĕ.

Таварсене спискăпа сутаççĕ

Çенĕ Пăвари ялăнчи Тăрмăри уйрăмĕ (Йĕлчĕк р.) суту-илу тăвассине йĕркелĕн ĕçлемест, ялăнах партине правительствă постановленисене пăсса пырат.

Нумайăш пулмасть лавкана мануфактурă тата тутăр илсе килчĕç. Сав таварсене такам туса панă спискă тăрăх сутрĕç, илекенсене ăлă пустарса кашни мĕртăн тата тутăртан икшер тенкĕ пай укси тытса йăлтăç.

Таварсене виçенне сутмала. Анчах кунта лавка прикашчикĕ Илйăн хăй ирĕкĕпе хăйĕн „виçенсене“ тунă. Вăл канфетсене виçенне мар, штукăпа сутать. Йăлашки вăхăтра çĕкĕе те лавкарăх черкене сутма тытăнчĕ. Лавкара çухăрни пекех, çĕççĕ, сийĕççĕ. Ĕçкĕ-сикĕ тума лавкана хупăнса лараççĕ. Илйăн ăçалăнах ӳсĕр. Час-часах лавкара 2—3-шер кун суту-илу тумасть. Унăн çитменлĕкĕçене кăтартса панăранскенсе ыйтнă ăпалана памасăр лавкаран вăрса кăларса ларат. Лавкара чăтма çук тасамарăх.

Çак ирсĕрлĕхсене йăлпо правленийĕ лайăх пĕлсе тăрат. Анчах „ала-ăлла çăват“ тенĕ пек, иртсе çӳренĕ чух хăйсем те Илйăнпа пĕрлех ĕçлеççĕ. Йăлпо правленийĕ çулталăк хушшинче пĕртте пайăтникçем умĕнче отчот туса паман-ха.

П. Афанасьев.

Йур тытаççĕ

ЕЛĔК, (хамăр корр.). Васкассинчи, Александровскинчи колхозсем иртнĕ çулта йур тытнă вырăнсенче тырă уйрăмăнах аван пулнине асра тытса, халĕ 30 гектар çине йур тытма уйă купăсем купăласа хучĕç. Савнашкалах Ӳçкассинчи „Социализăм“ колхозĕ те 50 гектар çине йур тытса хăварчĕ.

Ив. Маркелов.

Редакцине килнĕ çыру

Епĕ, 15 çулхи тăлăх хĕрача, Марукова Зойа, 1937 çул октябрĕ уйăхĕнче Шупашкар хулинчи Ленин урамĕнчи 10-мĕш №-лĕ çуртра пуранакăн Б. В. Вейланд ăтăлă çын патне ача пăхма кĕтĕм. Вейланд—кинохроника режиссорĕ. Ача пăхма кĕнĕ чухне манăн çитерсе усранассĕр пуçне уйăхне 20 тенкĕ укçан тӳлеес тăвa килтĕрĕç. Анчах та пĕр уйăх çурă ĕçлерĕм, мана пĕр пус та панаçеç.

Йăлашки вăхăтра Вейланд манран машкăлама пуçларĕ. Пĕррехинче пасара пыл илме вăйлĕç. Епĕ пыл илсе килсе патăм. Анчах та менле те пулин сăлтав тупса мана ĕçрен кăларса йăрас шутпа: „йăпăх пыл илсе килтĕн“,—тесе йăрийех вĕрçма пуçларĕ. Кун хыçăн мана тĕрт-çе кăларса пачĕ. Епĕ вара тулта кордорта çĕр кăсрăм.

Тепрехинче тата çакăн пек пулчĕ: епĕ кăсхине урай шăлма тытăнтăм. Вейланд ман аллăри шкуткăна тыртса илет те, мана кăсхине 12 сехетре пуртрен тĕртсе кăларса ăрат. Епĕ вара çын патне кайса сывăртăм. Ирхине пырсан çупса ивчĕ. Есĕ урăмра выртса тăрса çӳрекен хĕрăм“ тесе машкăлат манран. В сем патĕнчен тухса кайас умĕн манăнне тĕрлĕ сларавкăсемпе хугснне те илсе йулчĕç.

Епĕ çамрăк. Манран çаăн пек машкăланăшăн тивĕçлĕ оргăнсем ман хута кĕрĕç тесе шутлатăп.

Марукова З.

Ёмĕр асран кайми кинокартина

Кашни ĕçшăн „Ленин в Октябре“ кинокартинăна пăхса хăйĕн ĕмĕçĕсемпе шухăшĕсене пурăнса кĕртекен аслă та çывăх Ленинна Сталин Октябĕр революци тавăрнĕче мĕнле ĕçленине кураççĕ. Ку кинокартинăна курнă ĕççыннисем камăлне савăнăçпа çĕклентерет. Мĕншĕн тесен, Ленинпа Сталинăн кашни утăмĕ, сăмахĕ—ĕçхалăхĕн ĕмĕчĕ, пурнаççĕ.

Ĕççыннисем Ленинна мĕн таран йăратнине, Ленни ĕççыннисемшĕн мĕн таран çывăх пулнине Çĕмĕрлери „Большевик“ заводри рабочи Назар Соловьов питех те аван калаçса парат.

„1917 çулхи ноябрь куçĕсене епĕ никăçан та манас çук. Пĕррехине епĕр завод умне митинга пухăнăпăр. Митингăра пĕр вăтам пӳлĕк çын февраль революци урокĕсем çинчен доклад туса пачĕ. Епĕр унчченех Ленин ăçта пурăннине пĕлесшĕн хыпăнаксенсем, Ленин мĕнле тата ăçта пурăнни çинчен ыйту патăмăр. Доклад тăвакан йăкăра тараканскан жандарм тумтирĕ тăкăнăй çын çине вăрттăн тĕллесе кăтартса:

— Калăттăм та, анчах кашкăрсем ниçе мар. Ленин пирĕнпе пĕрле. Ленин епĕр мĕн тунине курсах тăрат,—терĕ.

Тĕрĕсленĕ заметкăсем

* * \„Колхоз пурлăхне çараташкансене çирĕп ответ тыттармала“ ятлă заметкăна Тутаркас райĕсĕтăкомĕнчен вырăна туха тĕрĕсленĕ хыçсăн, редакцине çакăн пек сыпса пĕлтерчĕç: „Заметкăра сырнисем тĕрĕç. „Хрестен“ колхозăн сысна фермин пуçлăхĕ Михайлов айăпĕне фермăра 35 сысна çури вилнĕ, сысназене çитермели тырпулсене хăйĕн вăлăнь килне илсе кайнă. Заметкăна колхозниксен пухăвĕнче сӳтсе-явнă хыçсăн, Михайлова ферма пуçлăхĕнчен те, правлени членĕнчен те кăларнă. Ĕçе следстви оргăнне панă“.

* * Шăчкăн йăлкор Ишлей районĕнчи „Комбайн“ колхозăн кĕсĕрлĕхне хуçасăрлăх çинчен, колхоз укçи-тенкине салатни çинчен тата ыт. те сырăнчĕ.

Ку заметкăна редакци тĕрĕслеме ПСК(б)П Ишлей райкомне ăнăçчĕ. „Заметкăра сырнисем тĕрĕс пулчĕç. Сĕт-çу ĕнĕ фермин пуçлăхĕ Магеицев айăпĕне колхозăн 619 пăт сĕрулми сĕрнĕ, вăлах колхоз укçине 350 тенкĕ салатнă. Халĕ ăна судпа ăйăплана. Колхозра учот ĕçне йăпăхарăйăши Кузнецов счетовод-кассирсенчех ĕçрен хăтарма райĕсĕрĕ; тăвĕн пуçлăхне Йермакова хушнă“, тесе пĕлтерчĕ ПСК(б)П Ишлей райкомĕн секретарĕ Федоров йыттăн.

Извещение

Нижеследующие товарищи вызываются для участия при разборе их апелляций на выездное заседание Партколлегии при уполномоченном КПК при НК ВКП(б) по Чувашской АССР:

2 января 1938 г. к 10 часам утра в г. Канаш (здание райкома ВКП(б).

1. Матвеев Тихон, Канашский район;
2. Советский Яков, Канашский р-н;
3. Рыков Павел, Канашский район;
4. Жуков Моисей, Канашский район;
5. Городничев Прокопий, Канашский район;
6. Шутаев Петр, Шумерлинский район;
7. Афанасьев П. К., Шумерлинский район;
8. Сырнов Михаил, Шумерлинский район;
9. Тяпковский Осип, Шумерлинский район;
10. Чижов Михаил, Шихазановский район;
11. Калков Халим, Шихирданпосский район;
12. Лаптев Прокопий, Шемуршинский район;
13. Волков Арсений, Батыревский район;
14. Разумов Владимир, Батыревский район.

3 января к 10 часам утра в г. Канаш.

1. Никитин Фома, Тархановский р-н;
2. Калюкова Пелагея, Тархановский район;
3. Красноперцев Иван, Козловский район;
4. Данилов Архип, Красночетайский район;
5. Кузнецова Варвара, Красночетайский район;
6. Леонтьев Митрофан, Красночетайский район;
7. Краснов И. Д., Янтиковский р-н;
8. Гуляев Владимир, Вурнарский р-н;

5 января к 10 часам утра в г. Алатырь.

1. Манеев Николай, Алатырский р-н;
2. Ничугин Николай, Алатырский район;
3. Мухин Николай, Алатырский р-н;
4. Андронов Борис, Алатырский р-н;
5. Осипов Петр, Алатырский р-н;
6. Анисимов Иван, Алатырский р-н;
7. Сутырин Иван, Алатырский р-н;
8. Семенов Николай, Алатырский район;
9. Шубкин Тимофей, Кувакинский район;
10. Бодров Петр, Кувакинский р-н;
11. Чинаев Михаил, Порецкий район;
12. Морозов Борис, Алатырский р-н;
13. Солдыков Иван, Алатырский р-н;

Райкомам ВКП(б) просьба обеспечить явку вышеуказанных товарищей, выслать своих представителей с материалами.

Партколлегия.

В. С. Марковников

Телеграф хурăхăтă хыпар илсе килчĕ. Ӳнеçсĕр те килмест. Кĕскен сырнă йĕркеçсем сине темиçе хут пăхатăн. Ниме хĕрхенме пĕлмен чир пирĕн хушăмăртан ПСК(б)Партин ялене, „Колхозник ялăвĕ“ хаçат редакторне—Марковников Виктор Степановича илсе тухса кайрĕ.

Марковников В. С. 1907 çулта, Сĕнтĕрвăри районĕнче, Тушпай Есмĕлĕнче çуралнă. Викторăн кил-ĕшĕ чухăн пурăнна. Йăпăл-çукăл пурăçсăр ширки ашшĕ Сĕвĕтен, затонĕнче заводра ĕçленĕ. Виктор аччалах талăха йăлтăç. Кусĕ витĕрех мар амăшĕ хăйсене тăрăмалăх ĕçлеме пулăрайăнăн. Викторăн пушшех йăвăр пурăнăç пуçланса кайнă. Вăл вĕренесси çинчен ӳмĕтленĕ. Вĕренме май пулмани. Унăн вара ирĕккĕрех кĕтӳре сӳреме тивнĕ. Кĕрле-çурла санталăк усалланнăçем, 1924 çулта комсомол ретне кĕрет, хаçатсем çине çырса тăма тытăнат. Халăх тăшманĕсем ăна чунтанах кӳраймассĕç, сыхлассĕç. Анчах вăл хăй ĕçне тăватех—тăшмансенсене тăрă шыв çине кăларса пырат.

1926 çулта, кĕркунне, Чăваш Совпартшкулне кĕрет. Унта вĕренĕ чухне Марковников хаçат ĕçĕпе тата та тачăнăрах сыхăнат, „Çăмăр хресченĕ“ ĕлкее тăрат. Совпартшкула пĕтернĕ хыçсăнах редакци ĕçне наеççĕ.

Марковников йăлтăан боль.ивикла пичетре темиçе сул хушши ĕçлерĕ, пичет ĕçне хăйĕн мĕн пур хăстăрлăхне, вăй-халне пачĕ. Вăл чылай вăхăт „Самăрăк колхозник“, унтан йăлашки сулсенче „Колхозник ялăвĕ“ хаçатăн редакторĕ пулса ĕçлерĕ.

Ача чухнех йăшăпа сывлăхĕ йăлашки сулсенче, начарланнă семĕн начарланса пичĕ. Хăйĕ вăй текех пирĕн хушăра сут-

Пирĕн патри пичет хăйĕн шанчăкăлă ыйăлсенчен пĕрне сухатрĕ.

Тăпру çăмăл пултăр, савнă тусăм!

И. П. Павлов-Пинер, И. Никифоров, С. Минеĕев, И. Алтын-Баш, В. Иваковлев, Р. Шашков, А. Григорьев, М. Костин, М. Семенов, Ф. Александров, С. Константинов, А. Александров, М. Иакимов, В. Сотиезов, Г. Калинин.

ПСК(б)П Шупашкар хула Комитечĕ ПСК(б)П членĕ, „Колхозник ялăвĕ“ хаçат редакторĕ

Марковников Виктор Степанович

нумай вăхăт хушши чирлесе 1937 ç. декабрĕн 27 мĕшĕнче Алупкăра (Крым) вăхăтсăр вилни çинчен хурланса пĕлтерет.

ПСК(б)П Хула Комитечĕ

„Чăваш Коммуне“ хаçат редакци сумĕнчи партин пуçлăмăш организацийĕ, профсойузăн выраНти комитечĕ, тата администраци „Колхозник ялăвĕ“ хаçатăн ответлă редакторĕ

Виктор Степанович Марковников

чылай вăхăт хушши чирленĕ хыçсăн, 1937 çулти декабрĕн 27-мĕшĕнче, 8 сехет те 40 минутра, Алупкă больницинче (Крым) вăхăтсăр вилни çинчен хурланса пĕлтересçĕ.

ПСÇЛКС Чăваш Обкомĕ 1937 çулхи декабрĕн 27-мĕшĕнче, 8 сехет те 40 минутра, Алупка больницинче (Крым) комсомол-чăваш организацийĕн хастаррăй работникĕ, 1928—1932 çулсенче çăмăрăксен облăсри хăçачĕн ответлă секретарĕ, кайран ответлă редакторĕ пулнă, кристалл пек таса чĕрелĕ, çулăмлă комсомолец-большевик

Виктор Степанович Марковников

вăхăтсăр вилни çинчен пĕлтерет

ПСК(б)П Обкомĕн парти пропагандине агитации тата пичет пайĕ нумай вăхăт хушши „Колхозник ялăвĕ“ хаçат редакторĕ пулса ĕçленĕ

Виктор Степанович Марковников

1937 ç. декабрĕн 27-мĕшĕнче Алупкăра (Крым) вăхăтсăр вилни çинчен хурланса пĕлтерет.

„Красная Чувашия“ хаçат редакцийĕнче ĕçлекенсен коллективĕ „Колхозник ялăвĕ“ хаçатăн ответлă редакторĕ

Марковников Виктор Степанович

чылай вăхăт хушши чирленĕ хыçсăн, декабрĕн 27-мĕшĕнче, ирхине 8 сехет те 40 минутра, Алупкă больницинче (Крым) вăхăтсăр вилни çинчен хурланса пĕлтерет.

„Колхозник ялăвĕ“ хаçат редакцийĕнче ĕçлекенсен коллективĕ чылай çулсем хушши „Колхозни ялăвĕ“ хаçатăн ответлă редакторĕ пулса ĕçленĕ

Виктор Степанович Марковников

Алупкă больницинче (Крым) 1937 çулхи декабрĕн 27-мĕшĕнче, 8 сехет те 40 минутра, вăхăтсăр вилни çинчен хурланса пĕлтерет.

Ответлă редактор заместителĕ И. П. ПАВЛОВ—ПИНЕР.

Шупашкарти электростанци

пур предприятисене, учреждениесене тата организацисене кăсăлси декабрĕн 25-мĕшĕнче

электроенергипа моторсене вальăм тата суртсене сутатма мĕн чухлĕ кирлĕ пулнине çинчен кашни квартăлăн уйрăм кăтартса

зайавкăсем тăратма ыйтать

Зайавкă паманнисем 1938 çулта электроенергипе усă кураймаççĕ. 3—0

ЧĂВАШМЕЛЪТРЕСТА

трест аппаратĕнче тата предприятисенче ĕçлеме кирлĕ:

Стажлă механикем
тата машинистсем
Экономист-плановик
Квалификацилĕ мельникем
тата кĕрпе çуракансем
Бухгалтерсемпе
счетоводсем
Бухгалтер-ревизор.

Çак адреспа пымала: Шупашкар, Урицки урамĕ, 13. Телефон № 2—16.

5—3

Шупашкарти № 60 Тĕп Перекет касси

Шупашкар хулинчи перекет кассисенче текущи счотсем тытакан пур организацисене те 1938 çулхи январĕн 10-мĕшĕнчен кайа йулмасăр

хăйсен текущи счочĕсем çинче 1938 çулхи январĕн 1-мĕшне мĕн чухлĕ укçа йулнине кăтартса çирĕплетсе пама ыйтат

Кăтартса памали бланксене 60 №-Тĕп перекет кассинче илмелĕ.
Кăтартса çирĕплетсе памасан малала операцисем тума чарăнмала пулат
Шупашкарти № 60-Тĕп перекет касси.

„Росснабфильм“ трестăн Чăваш кантурĕ

Чăваш АССР Республикинчи кино-театрсен экранĕсем çине кăларнă:

саслă, историлĕ фильм

„ПУГАЧЕВ“

Ленинградри Ленин орденлĕ „Ленфильм“ киностудийĕ тунă.

Сценарий—**О. Форш.**
Режиссер—**Петров—Бытов**

САСЛĂ ÇĔНĔ КОМЕДИ

„ТАЙГА ЗОЛОТАЯ“

„Ленфильм“ киностудийĕ тунă.
Сценарий—Н. Погодин.
Режиссерсем—Г. Казанский, тата М. Рӳер.
ТĔП РОЛЬСЕНЧЕ: Борис Тенин, Нина Шатерникова, Нина Латонина, Степан Кайуков.

Вырăнсенчи кинотеатрсенче хăçан кăтартассине хаçатсем çинче тата радио тăрăх пĕлтерипе асăрхăр!

Росснабфильм трестăн Чăваш Кантурĕ

„ГЛАВТАБАК“

КАНАШРИ БАЗИ

Суту-илу организацисене тата уйрăм çынсене

КИРЛĔ ТАРАН ИЛМЕ СĔНЕТ

ТАБАК №5 килограм 6 тенкĕ те 50 пус, çĕнĕрен кăларнă, ватăмран лайăхрах сурт, тутлă шăршлă, иккĕмĕш сурт пирусземпе танлашат.

ТАБАК №6 килограм 5 тенкĕ, хăйĕн пахалăхĕпе лайăххăнах 3-мĕш сурт пирусземпе танлашат.

Тĕрлĕрен хапрăксенче 100-шер тата 200-шер грам тулларăй

№№ 5 тата 6 ТАБАКА КАШНИЙĔХ ИЛМЕ ПУЛТАРАТ

№ 5 тата 6 ТАБАКА ТУРТĂР!

Вăл табака мĕн чухлĕ кирлĕ таран „Главтабак“ Канашри базинче, тата „Главтабак“ магазинĕсемпе ларйоксенче—Шупашкарта, Улатăрта тата Канашра илме пулат.

Заказсене çак адреспе йамала: Канаш, Комсомолъскайа урам, № 13. Телефон № д—92. Расчот тумали счот №55—426 Государствăй банкĕн Канашри уйрăмĕнче.

„Главтабак“ Канашри бази.

2—0

„Чăваш Коммуне“ сырăнса илмели хаксем: 12 уйăха—30 т., 6 уйăха—15 т., 3 уйăха—7 т. 5 пус, 1 уйăха—2 т. 50 пус. Алçырăвсене кайала памаççĕ.

Уполномоченный Чувашглавлита № 997. Гор. Чебоксары, Типография № 1 Чувашполиграфтреста. Заказ № 2370. Тираж 13790, 53—52 см. 1—1 л. п.